

Η Μαρίκα, σκουπίζοντας τη μύτη της σ' εκείνο το μοναδικό, κεντημένο από τα χεράκια μου, μαντίλι, είπε:

«Μόνο να γυρίσει ζωντανός. Τίποτα άλλο δε θέλω».

«Θα πεθάνει και θα κλαις – κρούστε, καμπάνες νεκρικές» θυμήθηκα τους στίχους από το τραγούδι μιας παράστασης που είχαμε δει μόλις πριν από λίγες ημέρες στο Βασιλικό Θέατρο με τη νονά μου, την Πέρλα. Η παράσταση ήταν για έναν γέρο έμπορο που ήθελε ως πληρωμή του μια λίβρα από το σώμα του οφειλέτη του. «Θα πεθάνει και θα κλαις – κρούστε, καμπάνες νεκρικές». Οι στίχοι του τραγουδιού είχαν σφηνωθεί ξαφνικά στο μυαλό μου, χωρίς καμία διάθεση να φύγουν. Ανατρίχιασα στη σκέψη του Γιάννη μέσα σε ένα φέρετρο. Αλλά είπα:

«Θα γυρίσει ζωντανός, Μαρίκα. Είμαι σίγουρη».

Μου χαμογέλασε θλιμμένα και μου χάιδεψε με χέρι τρεμάμενο το πρόσωπο. Είπε πως θα πήγαινε σπίτι να βρει τη μητέρα κι εγώ την αποχαιρέτησα, έστριψα και βγήκα στη λεωφόρο.

Φορτηγά και τραμ με νέους άντρες, άλλοι ήδη με στολές κι άλλοι με τα πολιτικά τους ρούχα, περνούσαν αργά ανάμεσα από το συγκεντρωμένο πλήθος. Ήταν τόσο γεμάτα, που κάποιοι δε χωρούσαν και κρέμονταν στα σκαλοπάτια ο ένας πάνω στον άλλο σαν ρώγες από σταφύλια. Χαμογελαστοί. Χαμογελαστοί ήταν κι οι περισσότεροι τριγύρω – μόνο κάποιοι πιο ηλικιωμένοι ήταν περισσότε-

ρο σκεφτικοί και κάποιοι άλλοι, άντρες και γυναίκες, σκούπιζαν τα δακρυσμένα τους μάτια. Πολλοί φώναζαν «στο καλό, παλικάρια μας! Και με τη νίκη» με χέρια σηκωμένα ψηλά, κάποια με μαντίλια και κάποια χωρίς. Το δικό μου μαντίλι το είχε ακόμη η Μαρίκα – κι έτσι κι αλλιώς δε θα μπορούσα να το χρησιμοποιήσω, ήταν μυξωμένο. Χωρίς μαντίλι, σήκωσα το καλό μου χέρι και χαιρετούσα τους στρατιώτες που ήταν ανεβασμένοι σ' ένα τραμ. Από τα μπαλκόνια τούς πετούσαν λουλούδια, κάποιοι φώναζαν «όχι», κάποιοι άλλοι τραγουδούσαν και πιο κάτω στην πλατεία κάποιοι χόρευαν καλαματιανό. Παντού σημαίες, στα μπαλκόνια, στους δρόμους, στα τραμ, στα χέρια.

Στον νου μου ήρθαν τα λόγια της μητέρας: «Είναι τρελοί. Είναι όλοι τους τρελοί». Όμως το ξέφρενο πανηγύρι στους δρόμους κατάφερε να με συνεπάρει. Κανείς δεν έμοιαζε να φοβάται τον πόλεμο, ούτε καν αυτοί που πήγαιναν να πολεμήσουν τον εχθρό. Ήταν αλλόκοτα ωραία που ήμασταν έτσι όλοι μαζί. Ένιωσα να παίρνω κουράγιο. Αισθάνθηκα σαν να μπορούσα να είμαι κι εγώ γενναία. Έπιασα τον εαυτό μου να επαναλαμβάνει μέσα του «όχι, όχι, δε φοβάμαι. Όχι». Χαμογελούσα.

Ξαναμπήκα στα στενά για να πάω να βρω τον Τίκο στο καφενείο. Ήταν σχεδόν φίσκα. Οι περισσότεροι μαζεμένοι γύρω από το ραδιόφωνο προσπαθούσαν ν' ακούσουν

π
έ

λ
γ
β
π

τ
έ
μ
γ
θ
κ
ν

τ
τ
μ
π
ο
ε
ς
ε